

Apunts de literatura russa i un afegit polonès - Xènia Dyakonova

Es pot ser local i universal, com demostra l'editorial figuerenca Cal·lígraf, que ha publicat Kavafis, Puixkin, Giotti, i ara *Apunts de literatura russa i un afegit polonès*. L'autora, Xènia Dyakonova, va néixer el 1985 en una ciutat que aleshores s'anomenava Leningrad, i que ara ha recuperat el nom original, Sant Petersburg. Des del 2002 Dyakonova viu a Barcelona, on desplega una activitat notable com a poeta (tant en rus com en català) i com a traductora al català d'autors com Lev Tolstoi, Borís Pasternak o Anna Politkóvskaia. El llibre que ha publicat Cal·lígraf és un recull d'articles –i també pròlegs i crítiques- que són un model del gènere: breus, sintètics i rematats amb un final memorable com un capitell.

Els textos que he llegit amb més fruïció són els que dedica als autors més coneguts, ja que Dyakonova n'aconsegueixen dir coses noves i perspicaces, sovint a partir d'un detall: les sabates que feia Tolstoi a mà, l'estàtua aixecada en honor de Gògol, el significat del cognom d'un fill bastard de Fiódor Karamàzov, la bondat de Gorki, les dificultats de Bàbel, les observacions de Grossman, la vida de Petruixévskiaia, la mort de Txékhov.

El llibre es tanca amb un text sobre la infantesa de l'autora, o més ben dit, sobre els seus avantpassats, titulat *Coses que només passen a Rússia*. No tenim temps de resumir (però sí de recomanar) l'enfilall d'anècdotes que explica, i que vinculen la poesia amb la felicitat. En aquestes pàgines ens assabentem que l'autora prové d'una família més rica en lectures que en ingressos, una família que fa dècades –potser segles- que viu la poesia d'una manera intensa i quotidiana. Abans d'anar a dormir, a Xènia Dyakonova li llegien poemes, igual com li n'escrivien per felicitar-la pel seu aniversari. Entre els deu i el dotze anys, ella mateixa va escriure poesies per felicitar el seu avi matern, Arkadi, un esforç que li era recompensat amb panses i cacauets, que ella considerava els seus "honoraris".

M'ha impressionat la vida dels besavis paterns. Nina, professora de literatura anglesa, va fer classes a la universitat durant més de setanta anys. Es cartejava amb Graham Greene, escrivia sobre Wordsworth i s'adreçava en anglès als fills, fins i tot al transport públic. El seu marit, Ígor, parlava sumeri i accadi a part de grec, llatí, noruec i alemany i, és clar, francès i anglès. El 1943,

a la península de Kola, Ígor va interrogar un soldat alemany que va resultar que era filòleg, i li va recitar un poema en llengua gòtica (la que parlaven els visigots i els ostrogots, extingida fa més de mil anys), i que tots dos entenien. Va ser aquest besavi el que, quan Xènia tenia deu anys, li va fer una recomanació que sempre ha tingut present, i que és útil en temps de pandèmia: “No et posis màscares per escriure”.